

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2019

Toimiala: Sivistystoimiala

Palvelualue: Perusopetus

Sopimuksen tarkoitus:

Operatiivinen sopimus on kasvatus- ja opetuslautakunnan ja toimialan välinen sopimus perusopetuspalveluista. Operatiivinen sopimus sisältää palvelualueen keskeiset toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit, työvoiman käytön ja laatutavoitteet mittareineen.

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se luo perustan oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle, vahvistaa oppimaan oppimista ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Perusopetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen kuuluu myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävä kehityksen edistäminen.

Suomenkielisen perusopetuksen kouluja on 31. Niissä on oppilaita yhteensä 12046, kansainvälisessä koulussa on lisäksi 220 oppilasta. Palvelualueella toimii kolme yhteistyöaluetta. Perusopetuksen oppilaita noin 12,8 % on vieraskielisiä. Opetettavia äidinkieliä on 27. Noin 13 % oppilasta tarvitsee erityistä tukea opinnoissaan (1571). Turun perusopetuksessa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Erikoisluokilla on oppilaita 2044, mikä on noin 17 % perusopetuksen oppilaita. Ulkokuntalaisia oppilaita on 376 (3 %).

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Sivistystoimiala on hankkinut uudet päätelaitteet vuosiluokille 4 ja 7. Laitteet tulevat oppilaille henkilökohtaisiksi kolmen vuoden käyttöajalla. Siten kaikilla 4.-9.-luokkaisilla on päätelaite 1.8.2019 lukien.

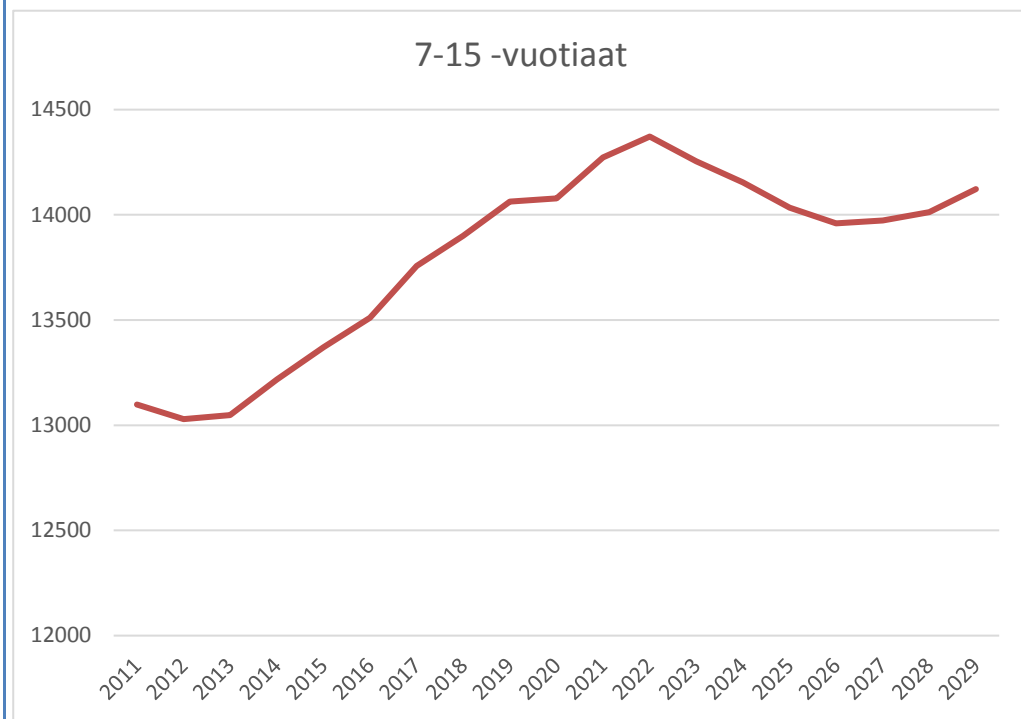
Yli-Maarian monitoimitalomallilla toimiva kouluyksikkö aloittaa tammikuussa 2019 toimintansa. Syvälahdessa vastaava yksikkö käynnistyi jo elokuussa 2018.

Sivistystoimiala huolehtii osaltaan koulutustakuun toteuttamisesta siten, että kaikille opinhaluisille voidaan tarjota opiskelupaikka.

Aikuisten perusopetuksen toimintamalli uudistetaan valtakunnallisesti vuoden 2018 aikana. Siirretään osaksi ammatillista koulutusta.

Perusopetuslainmukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on siirretty sivistystoimialalle siltä osin kuin se on ollut hyvinvointitoimialan järjestämää. Koulupsykologitoiminta on siirtymässä sote –uudistuksen myötä hyvinvointitoimialalta sivistystoimialalle. Sivistystoimialan uima-opetus ja koululiikunnanohjaus ovat jo siirtyneet vapaa-aikatoimialalle.

Oppilasmäärän kehitys perusopetuksessa: Oppilasmäärän kasvu vuodesta 2018 vuoteen 2019 on ennusteen mukaan noin 300 oppilasta.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Perusopetuksen yhteisiksi kehittämistavoitteiksi on asetettu **hyvinvointi sekä osaaminen ja kilpailukyky** kaupunkistrategian mukaisesti. Myös oppimisen digitalisaatiota edistetään henkilökunnan henkilökuntakoulutuksen, -tutoroinnin ja laitteistohankintojen kautta.

Terveystyön edistämisen osana jatkuu kansallinen kärkihanke eli Liikkuva koulu -projekti yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lisäksi kehitetään oppilaitosten kalusteita uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla.

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa kaikilla palvelualueilla.

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TOT 2017	TA 2018	TA 2019
Tulot	7.386	6.019	
Menot	114.467	113.816	
Netto	-107.081	-107.798	
Muutos-%			

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TOT 2017	TA 2018	TA 2019
Htv		1269	
Palkat ja palkkiot	51.138.617	49.761.294	
Sijaistus %		52 %	
Sairauspoissaolo%		3,0 %	

4 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Operatiiviset tavoitteet

Strategisesta sopimuksesta johdetut

Strategisen sopimuksen tavoite (viite)	Strategisen linjauksen tunnus/ alataavoite	Palvelualueen tavoite	TA 2019 mittari	Mittarin seuranta- väli	Vastuuyksikkö
Hyvinvointi	?	<p>Henkilöstön täydennyskouluttaminen</p> <p>Tuen kehittäminen (kolmiportainen tuki)</p> <p>Koulun oma tavoite; esim. kouluterveyskyselyn tulosten perusteella</p> <ul style="list-style-type: none"> • terveet elämäntavat <p>yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen</p> <p>Tavoitteita edistävät hankkeet ja projektit: Multix- monikulttuurisen opetuksen täydennyskoulutushanke Liikkuva koulu 2018 Kerhotoiminnan kehittäminen 2018 JOPO:n kehittäminen II Et sä mittään kerhoon lähtis</p>	<p>Toteutettu kyllä/ei, koulutuspvät</p> <p>Ennaltaehkäisevä työote vahvistuu ja erityisen tuen tarve vähenee (siirrettyjen määrä) Koulujen oma mittarit asiaan liittyen ja raportointi vuosikertomuksessa</p>	?	
Osaaminen ja kilpailukyky	?	<p>Ensimmäisen vieraan kielen aikaistaminen</p> <p>Perusopetuksen digitaalisatiao etenee. Henkilöstökoulutus ja tutorointiohjelma käynnissä Koulut analysoivat omaa tasoaan digitalisaatioprosessissa Koulun oma tavoite</p> <p>Tavoitteita edistävät hankkeet ja projektit: STEaM Turun kielivirta II Kielivirta III SUDEGO Kielitietoisesti kouluissa Kielitietoisesti kouluissa II Perusopetuksen päätelaiteprojekti Tutor Aboensis 2018-2019 – Turun uuden perusopetuksen tutoropettajat Digikilta</p>	<p>Aikaistamisoperaation valmistelu käynnistetty kyllä / ei Päätelaiteprojektin toinen vaihe 4. ja 7. luokan oppilaille toteutettu/ei Koulutukset toteutettu/ei Arviointilomake Koulun oma mittari</p>	?	

		Disco ldsipsum – yhdessä oppiminen Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen Innostu ja innovoi (Innokas) Make it now (Innokas) PaikkaOppi Plus 2 Uusi PaikkaOppi Työelämälehtori			
Lisätietoja:					

Muut tavoitteet

Tavoitteen peruste (=mistä tavoite on johdettu, esim. ohjelma tai normi)	Palvelualueen tavoite	TA 2019 mittari	Mittarin seuranta- väli	Vastuuyksikkö
Lisätietoja:				

4.2 Projektit

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Hyötytavoitteet	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös
Sito/Terveiden elämäntapojen edistäminen	Et sä mittään kerhoon lähtis	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hanke tukee oppilasyhteistyöverkoston aktivoitumista, oppilahuoltotoimintaan osallistuvien sekä koulujen yhteistyötä ja erityisesti kerhotoiminnan kehittämistä erilaisissa ja erikokoisissa kouluissa. Hanke tukee sivistystoimen strategiaa sekä myös merkittävästi kodin ja koulun yhteistyötä	18.5.2017	31.12.2019	2.1.2 Lisätään tuottavuutta teke- mällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen käytön kehittäminen	Perusopetuksen päätelaiteprojekti	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö opetuksessa ja oppimisessa on luontevaa, kun päätelaitteet ovat aina saatavilla, kun niitä tarvitaan. Oppilaiden taito hyödyntää digitaalisia välineitä paranee merkittävästi. Päätelaiteprojekti lisää päätelaitteiden määrää, mutta samalla voidaan vähentää OPAS-työasemien	31.8.2016		2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

			määrää ja vapauttaa suurin osa perusopetuksen tietokonealuokkatiloista muuhun käyttöön. Digitaalisten oppimateriaalien hyödyntäminen mahdollistuu.			
Digitaalisten palvelujen kehittäminen (Dipake)	Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tavoitteena on vahvistaa oppimiseen sekä erilaisiin älykkäisiin fyysisiin ja virtuaalisiin oppimisympäristöihin liittyviä palveluja, tuotteita ja teknologioita kehittävien ja tarjoavien yritysten (startup- ja pk-yritykset sekä veturiyritykset) liiketoimintamahdollisuuksia	1.9.2017	30.4.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä 2.2.2. Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen

	JOPOn kehittäminen II	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	<p>Projektin kohderyhmänä ovat JOPO-opetuksessa olevat oppilaat, JOPO-toiminnan opetus- ja ohjaushenkilöstö, muu perusopetuksen opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä JOPO-toiminnan sidosryhmät. Keskeiset yhteistyökumppanit ovat työelämän edustajat.</p> <p>Konkreettiset muutokset:</p> <p>1. Uusien ja jo olemassa olevien verkostojen yhteistyön kehittäminen Joustavan perusopetuksen toiminnassa.</p> <p>Tavoitteena hankkeessa on kehittää yhdessä olemassa olevan paikallisen verkoston kanssa JOPOtoimintaan ohjautuvien oppilaiden valintaprosessia ja näin varmistaa, että opetukseen pääsevät siltä eniten hytyvät nuoret.</p> <p>2. Osaamisen parantaminen henkilöstön täydennyskoulutuksen, mentoroinnin ja suunnitelmallisten opintoverailujen (benchmarking) avulla</p> <p>Tavoitteena hankkeessa on tukea opettajien ja ohjaushenkilöstön osaamisen kehittymistä opintoverailujen ja hankeverkostoon kuuluvien toimijoiden JOPO-toimintaan tutustumalla ja parhaista käytännöistä jakamalla.</p> <p>3. Lähijaksujen ja työosaoppimisen yhdistäminen joustavasti perusopetuksen tavoitteisiin</p> <p>Hankkeessa kehitetään JOPO-opetuksen lähiopetuksen ja työosaoppimisen toteutusmalleja niin, että ne parhaalla mahdollisella tavalla tukevat oppimista sekä oppilaiden opinnoissa etenemistä ja motivaatiota.</p>	Hyötytavoitteet	9.11.2017		
Kielitietoisesti koulussa	Kielitietoisesti koulussa	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	<p>Rakenteellisenä tavoitteena on tuoda kielikasvatus ja monikielisyys näkyväksi osaksi koulujen arkea, luoda oppiva kielenopettajien verkosto, kokeilla A2-kielen varhentaamista 2. luokalla sekä kehittää varhaiskasvatukseen ja alkuopetukseen soveltuvia kieli- ja kielitietoisuusmaistaisiä.</p> <p>Pedagogiset päätavoitteet ovat uuden opetussuunnitelman mukaisen kielikasvatuksen ja kielitietoisuuden pedagogiikan kehittäminen, (vieraiden) kielen oppimisympäristön ja työtapojen kehittäminen, varhastetun kielenopetuksen pedagogiikan kehittäminen sekä monikielisyys- ja kielitietoisuuspedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja alkuopetuksessa.</p>	<p>Hankkeen toiminta muodostuu seuraavista päätötoiminnoista:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kielitietoisuuslähtöisten verkoston luominen ja toiminnan jalkauttaminen kouluin 2. kielitietoisuustavaan tehtävän pilotointi 3. opettajien kielitietoisuuden lisääminen 4. toisiltaan oppivan kielenopettajien verkoston luominen ja toiminnan juurruttaminen 5. (vieraiden) kielen opettamisen uusien pedagogisten ratkaisujen kehittäminen ja jakaminen 6. A2 -kielenopetuksen varhentaamiskokeilu ja pedagogiikan kehittäminen 7. kielitarjonnan laajentamismahdollisuuksien selvittäminen 8. kieli- ja kielitietoisuusmaistaisien testaaminen <p>Projektin tavoitteet on kuvattu kohdassa 4. Hyötytavoitteet.</p>	9.2.2017	31.7.2018	2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärsässä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostotumiseen kannustamalla
Kielitietoisesti koulussa II	Kielitietoisesti koulussa II	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	<p>Hankkeen tavoitteina on tuoda kielikasvatus ja monikielisyys näkyväksi osaksi koulujen arkea, luoda oppiva kielenopettajien verkosto, jatkaa A2-kielen varhentaamiskokeilua 3. luokalla sekä kehittää varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen soveltuvia kieli- ja kielitietoisuusmaistaisiä.</p>	<p>Hankkeen toiminta vuosina 2018–2019</p> <p>Hankkeen toiminta muodostuu seuraavista päätötoiminnoista:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. yhteiskouluttajien toiminnan jatkaminen ja prosessikoulutusten aloittaminen kouluissa 2. kielilähtöisten toiminnan jatkaminen 3. kieli- ja kielikasvatustaavaan tehtävän kuvan tarkentaminen ja verkoston yhteistyön tehostaminen 4. opettajien kielitietoisuuden lisääminen ja kielitietoisuuspedagogiikan kehittäminen 5. toisiltaan oppivan kielenopettajien verkoston toiminnan juurruttaminen 6. kielen opettamisen uusien pedagogisten ratkaisujen 	7.3.2018	31.7.2019	

				kehittäminen ja jakaminen 7. A2-kieltenopetuksen varhentaustakokeilu ja pedagoginen kehittäminen 8. kieltarjonnan laajentamismahdollisuuksien selvittäminen 9. kieli- ja kiellitettöisyyksien testaaminen.			
	Turun Kielivirta	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen toteutusta saavutetaan ainakin alla listatut hyödyt koskien toimintakulttuurin muutosta, käytänteiden jakamista, verkostoitumista ja oppilaiden motiivintia sekä opetus suunnitelmatyötä. - Turun sivistystoimen alaisuuteen muodostuu aktiivinen ja ammattitaitoinen kiellukkaopettajien verkosto. - Luodaan Turun seudun kohdekielisten toimijoiden ja palveluntarjoajien verkosto. - Eri kielluokkien yksiköiden ja linjojen välinen yhteistyö kasvaa ja tiivistyy. - Kielluokkien oppilaista tulee entistä kiellitettöisempiä ja motiivollisempia. - Kiellukkaopetuksen mukainen harrastaminen tarjotaan myös ei-kielluokkala:ille oppilaille. - Uuteen opetus suunnitelmaan perhdytään erityisesti kiellukkaopetuksen näkökulmasta. - Mahdollistetaan kiellukkaikäisten jakaminen ja helpotetaan toisilta oppimista. - Mahdollistetaan kiellukkaikäisten jakaminen ja helpotetaan toisilta oppimista.	1. Oppilaiden kiellukkaikäisten tukeminen ja kiellitteen syventäminen 2. Kiellukkaopettajien tukeminen 3. Kiellukkaopetuksen päivittäminen vastaamaan uutta opetus suunnitelmaa	17.5.2016	30.6.2018	
	Turun Kielivirta II	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen toteutusta saavutetaan ainakin alla listatut hyödyt koskien toimintakulttuurin muutosta, käytänteiden jakamista, verkostoitumista ja oppilaiden motiivintia sekä opetus suunnitelmatyötä - Lisätään kohdekielistä opetusta kielluokilla. - Jatketaan ja syvennetään kohdekielisten palveluntarjoajien kanssa aloitettua yhteistyötä. - Eri kielluokkien yksiköiden ja linjojen välinen yhteistyö kasvaa ja tiivistyy. - Kielluokkien oppilaista tulee entistä kiellitettöisempiä ja motiivollisempia. - Uuteen opetus suunnitelmaan perhdytään erityisesti kiellukkaopetuksen näkökulmasta. - Mahdollistetaan kiellukkaikäisten jakaminen ja helpotetaan toisilta oppimista. - Jatketaan kiellukkaopettajien verkoston toimintaa.			31.12.2018	
	Työelämälehti	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Työelämälehti halutaan vastata alueen kasvavan teollisuuden tulevaisuuden osaajatarpeisiin. Esimerkiksi Turun ja Lounais-Suomen meri- ja valmistavan teollisuuden työllisyysvaikutus kaikkein heijastusvaikutuksineen on jopa 30 000 henkilöä 2020-luvun puoliväliin mennessä. Työtä tukemassa ovat alueen teollisuus ja työmarkkinajärjestöt.	Työelämälehti tuo tietoa niin perusopetuksen oppilaille kuin myös opetus- ja ohjaushenkilöstölle matematiikan ja luonnontieteiden mahdollisuuksista työelämässä sekä erityisesti eri tekniikan aloilla. Projektin tuloksena syntyy työelämälehtiin toimenkuvaa, lukion työelämäyhteydet kehittyvät, perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten tietämys tekniikan uramahdollisuuksista kasvaa.		31.7.2019	
Sito/Kansainvälisyys	Multix - monikulttuurisen opetuksen täydennyskoulutus hanke	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Kursseilla opitaan mm. uusia tapoja maahanmuuttajaoppilaiden oppimisvaikeuksien tunnistamiseen ja opettamisen eriyttämiseen. Kurssilta saadaan myös uutta mallia yhteisopettajuudesta sekä kodin ja koulun yhteistyön kehittämiseen. Opettajien kiellitteen paranee ja he saavat uusia kv-kontaktteja.	Opettajille tarjotaan mahdollisuus osallistua oman alansa täydennyskoulutuskursseille ulkomailta. Hankkeessa on 13 henkilökuukautta kuluuta. Hankkeen toteuttamisaikataulu on 1.6.2017 -31.5.2019.		31.7.2019	
Sito/Kansainvälisyys	SUDEGO	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Projektin hyödynä Puropellon ja TSYK:n tavoitteena oleva yhteistyö tiivistyy, oppilaiden ohjaus luonnontieteiden mahdollisuuksiin tehostuu uusien mallien myötä ja opettajata saavat tietoa ja osaamista oman oppiaineensa kehittämiseen sekä mahdollisuuden jakaa omaa osaamista muille kumppaneille.	Projektin tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön luonnontieteiden opetuksen oppimateriaaleja ja -sisältöjä, jotka edistävät kestävästä kehityksestä ja oppilaiden kriittistä ajattelua liittyen kestävien ratkaisujen suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi projektissa kehitetään malleja, joilla oppilaiden osallisuutta ja hyönteitä edistävää toimintatapoja voidaan opetuksessa ottaa entistä paremmin huomioon.	13.3.2017		
Sito/Teuriden elämäntapojen edistäminen	Ei sä mittään kerhoon lähtis	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hanke tukee oppilasyhteistyöverkoston aktivoitumista, oppilatuotoimintaan osallistuvien sekä koulujen yhteistyötä ja erityisesti kerhotoiminnan kehittämistä erillisissä ja erikokoisissa kouluissa. Hanke tukee sivistystoimen strategiaa sekä myös merkittävästi kodin ja koulun yhteistyötä	- hankerahoitus mahdollistaa kerhotoiminnan Turussa - kerhotoimintaan osallistuvien pysyvä verkostoituminen - oppilaiden harrastusten monipuolinen ohjaaminen uusien harrastuksiin - kerhotoiminnan toteutuminen yli koulurajojen - oppilaiden mahdollisuus vaikuttaa ikätasonsa mukaisesti koulun päätöksiin - antaa eri sidosryhmille mahdollisuus kertoa omista mahdollisuuksista ohjata oppilaita uusien harrastusten panin	21.2.2017	31.12.2018	2.1.2 Lisätään tuotettua tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka
Sito/Teuriden elämäntapojen edistäminen	Kerhotoiminnan kehittäminen 2018	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Kerhotoiminta tukee oppilasyhteistyöverkoston aktivoitumista ja sosiaalistumista. Hanke tukee koulun kasvatuksellisia ja opetuksellisia tavoitteita sekä sivistystoimen strategiaa. Kerhotoiminta vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä ja lisää oppilaiden kouluvihtyyttä, yhdenvertaisuutta, tasa-ervoa ja osallisuutta.	Hanke mahdollistaa monipuolisen kerhotoiminnan Turun perusopetuksen oppilaille. Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua koulun kerhotoimintaan. Kerhotoiminnan sisältö muodostuu oppilaita osallistaen, jolloin kiinnittymisen	7.3.2018		2.1.2 Lisätään tuotettua tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka

				kerhotamintaan kasvaa. Kerhotoiminta rohkaisee oppilaita hakemaan myös muiden järjestäjien kerhotoimintaan, uusien harrastusten parin.			
SitoTerveiden elämäntapojen edistäminen	Liikkuva koulu 2018	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Koulun kautta on mahdollisuus tavoittaa koko kohderyhmä ja saada lisäarvoa vapaa-aikatoimialan ja erityisesti liikuntapalveluiden tavoitteille edistää lapsen ja nuoren liikunnallisen elämäntavan omaksumista ja ylläpitoa sekä turvata tasapuolisia osallistumismahdollisuuksia kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikatoimintaan. Arjen liikkumisen edistäminen kävelen ja pyörällä on nostettu tärkeiksi kestävästi kasvun tekijäksi Turku 2029 -strategiassa. Myös kaupungin viedyt palvelut todetaan liikenteen vähentämisen ja tätä kautta kestävästi hillitettävän kehityksen kannalta merkittäviksi. Liikkuvan koulun avulla lisätään opettajien osaamista erityisesti toiminnallisissa opetusmenetelmissä ja osallistamisessa, jotka ovat keskeisiä sekä Liikkuvan koulun että opetussuunnitelman perusteissa olevien laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Koulupäivän aikaisen aktiivisuuden edistäminen ja istumisen vähentäminen sekä oppilaita osallistavien toimintakulttuurin kehittäminen vuorovaikutuksessa koulun henkilökunnan ja koulun kaikista oppilaita koostuvan oppilaskunnan kanssa.	Tavoitteena on, että jokainen turkulainen peruskoululainen liikkuu vähintään tunnin päivässä. Hanke on avalla luodaan toimialojen monialaisella yhteistyöllä pysyvä kaupunkitason rakenne ja malli, jolla tuetaan jokaisen peruskoululaisen kasvua, kehitystä ja oppimista. Liikkuvan koulun avulla lisätään opettajien osaamista erityisesti toiminnallisissa opetusmenetelmissä ja osallistamisessa, jotka ovat keskeisiä sekä Liikkuvan koulun että opetussuunnitelmissa olevien laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.	7.3.2018	31.7.2019	2.1.1 Luodaan puutteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä
SitoTieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	DigiKilla	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Yhteistyö muiden kuntien TVT-kehittäjien kanssa. Yhteiset koulutukset ja tapahtumat. Vuoropuhelu verkoston kautta mm. OPH & OKM sekä opetusteknologiayritysten kanssa.	Hanketta haakee ja koordinoi Hämeenlinnan kaupunki. Sivystöimiala / TOP-keskus osallistuu verkoston toimintaan ja kutsuu mukaan myös keskeisten toimijoiden toimintamallin. Näitä ovat lähtöpäivät, webinaarit, työryhmät ja tietopalvelut. Hankekauden painopisteenä mm. kokeilu- ja kehittämisen (Bootcamp-Hacklab-tyyppinen toiminta) eli proaktiivinen toimintatapojen ja menetelmien yhteiskehittäminen. Kiltatuubi valtakunnallinen verkosto ja kanava keskustelulle, toimintamallin käyttöön. Rahoitusta käytetään kyllä tapahtumien, webinaarien, työryhmien työhön. Rahoitus jakaantuu myöhemmin sovitun työajon mukaan kumppaneille käytettäväksi. Rahoituksella katetaan esiantuntijapalkkiot, kokouspaketteja, tapahtumien/webinaaritulokimusten ja kartoitusten kuluja, järjestelyistä aiheutuvia henkilökäuluja kyllä jäsenten matkakuluja yms. Esim jos Turku järjestää kyllä tapahtuman, niin maksetaan sille aiheutuvia kuluja. Tampereen yliopisto vastaa tutkimuksesta ja eOppimiskeskus hankkeen fasilitoinnista. Hämeenlinnan kaupunki kokonaiskoordinoijana. Verkoston toiminta painottuu esi- ja perusopetuksen, mutta sen kautta saadusta tiedosta hyötyvät myös muut palvelualueet.			2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen käpessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla
SitoTieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Käytössä olevien digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja tarpeen mukaan niiden uudistaminen/vaihtaminen.	Ensi vaiheessa erityistarkastelussa perusopetuksen päätelaitteprojektiin kytkettyjen perusopetuksen käyttämien oppimisympäristöjen tarkastelu (Moodien kehittäminen tai vaihto toisenlaiseen alustaan) sekä opetuksen digitaalisen työtyönsä mahdollisuuksien selvittäminen ja mahdollinen hankinta perusopetukselle, mutta myös muille palvelualueille, esim. lukio-opetus. Huomioidaan myös muut infraan tarvittavat muutokset, mm. langattoman verkon laajentaminen.		31.7.2020	2.2.8 Tulevaisuuden osaamispaikoma turvalaan järjestämällä jatkossakin korkeatasoisista yleissivistävistä koulutusta terveellisissä tiloissa
SitoTieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Disco Idpsum - yhdessä oppiminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Perusopetuksen opettajien käytössä on räätälöityä, uuden opetussuunnitelman hengen ja tavoitteiden mukaisia, tutkimusperustaisia pedagogisia toimintamalleja, joiden pohjalta opettaja voi edelleen kehittää omaan opetukseensa soveltuvia sovellutuksia sekä syventää osaamistaan. Näin varmistetaan, että teknologian käyttö on tukeasti OPS-perustaisia, eikä irrallista puuhastelua. Myös opettajien väliseen verkostoutumiseen, vertaisoppimiseen ja yhteisölliseen suunnitteluun on syntynyt toimintatapa sekä yhteistyö yliopiston ja kumppanikuntien kanssa on syventynyt. Hankkeen tuotoksena syntyy myös uuteen opetussuunnitelmaan perustuva, yleisiä pedagogisia perusteita avaava digitaalinen alustusopas kaikille opettajille, joiden luokissa detään käyttöön henkilökohtaiset päätelaitteet. Perusopetuksen saadaan oppilaitteita kehittämisideoita ja toimintatapoja, joita opettajat voivat toteuttaa eteenpäin pedagogisten mallien kehittämisen ja testaamisen	Haetaan OPH-kärikätkerahoitusta (hakualue 3). Hankkeessa kehitetään oppilaitteita tukevia, tutkimusperustaisia toimintamalleja ja pedagogisia ratkaisuja modernin		31.12.2010	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville

			myötä.	oppimisympäristöön, jossa oppilailla on käytössään henkilökohtaiset päätelaitteet (kunnan investoinnit). Hankkeen kohderyhmänä ovat hakijakuntien kaikki perusopetuksen koulut. Hankkeessa kootaan oppiaineryhmäkohtaisia ja monialaisia opettajajoukkoja, jotka asiantuntijoiden tukemana kehittävät luokka-asteen ja oppiainetavotteiden mukaisesti kohdennettuja toimintamalleja, jotka konkretisoivat uuden opetussuunnitelman mukaisen opetuksen toteuttamista ja hyödyntävät tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia eri oppiaineissa sekä monialaisesti. Oppijäljätysyötä tuetaan kouluissa järjestetyillä pop up – tilaisuuksilla, joissa osallistetaan oppilaita opetuksen ja oppimisen kehittämiseen sekä oman koulun oppimistilojen luovaan käyttöön. Toimintamallit kehitetään ja arvioidaan yhteistyössä OKL:n asiantuntijoiden kanssa ja luodaan kaikkien saataville.		hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Innostu ja innovoi (Innokas)	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Peruskoulun opetussuunnitelman käyttöönotto vaatii tukitoimia. Hankkeessa tuetaan muutosta koulutuksen avulla laaja-alaisessa osaamisessa, monialaisissa oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa ja teknologiatilojen harjaannuttamisessa tekemällä ja kokeilemalla oppimisen kautta. Koulutuskokonaisuuden jälkeen opettajat osaavat suunnitella, toteuttaa ja arvioida oppilaita osallistavilla tavoilla uutta luovia innovaatiokasvatustarpeita omilla kouluissaan ja ymmärtävät projektien linkityksen opetussuunnitelman tavoitteisiin.	Koulutuskokonaisuus ohjaa opettajia ymmärtämään tekemällä ja kokeilemalla oppimisen ulottuvuudet sekä kansainvälisestä maker-kulttuurin että suomalaisesta opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista huomioivasta innovaatiokasvatuksesta näkökulmasta. Opettaja ohjataan a) ymmärtämään innovaatiokasvatus osana laaja-alaisen taitojen oppimista ja monialaisen oppimiskokonaisuuksien toteuttamista b) olvittamaan mahdollisuudet hyödyntää olemassa olevaa osaamista, toimintatapoja, materiaaleja ja välineitä kokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, c) oppimaan uusia, kokonaisuuksia monipuolistavia ja opetussuunnitelman tavoitteet huomioivia digitaalisen teknologian menetelmiä ja d) suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan kokonaisuuksia omilla kouluissa. Koulutus tukee näin opettajia toteuttamaan oppiainerajoja rikkovia ja teknologiaa monipuolisesti hyödyntäviä kokonaisuuksia.		
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Make it now! Turku (Innokas)	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Make it now! hankkeen ensimmäisenä tavoitteena on kehittää ja levittää maker-kulttuurin toteuttamista kouluissa suomalaisia ja alan kansainvälisiä huippuosamaisia yhdistäen. Tavoitteena on rakentaa hankkeen ensimmäisessä vaiheessa, lukuvuoden 2017-2018 aikana, maker-tekemisen perusopetuksen polku (esikoulu-5 luokat) sekä kouluissa että kouluajan ulkopuolella tapahtuva oppiminen ja oppimisympäristöt sekä kestävän kehityksen periaatteet huomioiden. Kehittämistoiminnassa hyödynnetään sekä valtakunnallisessa Innokas-verkostossa, muissa suomalaisissa verkostoissa että Innokas-verkoston yhteistyökumppanin Stanfordin yliopiston FabLearnLabin kehittämää maker-kulttuurin suoraan linkittyviä toimintatapoja. Aikaisemmin kehitettyjä toimintatapoja kehitetään edelleen oppimiskokonaisten rakentamisen ja uuden opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen ja monialaisen oppimiskokonaisuuksien tavoitteiden toteuttamisen näkökulmista. Hankkeen toisena tavoitteena on kehittää suomalaisia maker-tekemisen huippuosamaisia (keihäänkärki) yhteistyössä Stanfordin yliopiston FabLearnLabin kanssa. Hankkeen kolmantena tavoitteena on vuosina 2018-2019 levittää hankkeen ensimmäisessä vaiheessa kehitettyä maker-tekemisen polkuun liittyviä toimintatapoja ja käytänteitä sekä keihäänkärkikokoukujen tuloksia valtakunnallisesti.	Hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen (2017-2018) valitaan mm. Turusta kaksi kehittäjäluokkaa. Kukin koulu nimeää hankkeeseen kaksi yhteistyökoulua (yksi opettaja ja vapaa-ajan toiminnasta vastaava henkilö), jotka toimivat hanketoiminnan vastuhenkilöinä kullakin koululla. Kehittämistyö käynnistyy hanketoimintajoiden (hankekoordinaattorit ja koulujen vastuhenkilöt) yhteisellä tapaamisella, jossa käynnistetään maker-tekemisen perusopetuksen polun kehittäminen. Kehittämistyö toteutetaan kahtena sykiinä (syksy 2017 ja kevät 2018) sekä koulujalla että koulujen ulkopuolella tapahtuvana toimintana. Kehittämistoimintaa arvioidaan ja hyviä käytänteitä koostetaan yhteisissä hanketapaamisissa syklien lopussa (tammikuu 2018 ja elokuu 2018).	6.5.2017	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Sto/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	PaikkaOppi Plus 2	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen päätavoitteena on PaikkaOppi-palvelun käytön edistäminen ja juurruttaminen koulujen käyttöön yhtenä arkipäiväisenä työkaluna sekä käytännön oppimislanteissa testattujen, oppilainelta integroivien pedagogisten mallien levittäminen yleissivistävään opetukseen. Painopiste hankkeessa on vahvasti valtakunnallinen. Lisäksi hanke jatkaa tietoisuuden lisäämistä paikkatiedosta ja geometriasta eri oppilaiden keskuudessa.	Fyysisten tapaamisten välissä kommunikoimaan etätyökaluja hyödyntäen.	Hakemus lähetetty 21.5.2015. Päätös tullut 29.6.2015.	31.5.2018	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä	
Sto/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Perusopetuksen päätelaitteprojekti	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tieto- ja viestintäteknikan käyttö opetuksessa ja oppimisessa on luontevaa, kun päätelaitteet ovat aina saatavilla, kun niitä tarvitaan. Oppilaiden taito hyödyntää digitaalisia välineitä paranee merkittävästi. Päätelaiteratkaisu lisää päätelaitteiden määrää, mutta samalla voidaan vähentää OPAS-työasemien määrää ja vapauttaa suurin osa perusopetuksen tietokone-luokkiloista muuhun käyttöön. Digitaalisten oppimateriaalien hyödyntäminen mahdollistuu.	Perusopetuksen oppilaille pyritään hankkimaan henkilökohtaiset päätelaitteet luokille 4-7. Luokilla 1-3 käytetään yhteiskäyttölaitteita. Projektin kuluessa valitaan alakoulu ja yläkoulu päätelaitetyyppi. Esillä ovat oleet vaihtoehdot Windows 10 -kannettava, tabletti-laitte ja Chromebook-laitte. Projektissa huomioidaan myös opettajien osaamisen lisäämiseen sekä pedagogisen tuen laajentamiseen tarvittavat lisätoimet.		31.7.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä	
Sto/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Tutor Aboensis 2018-2019 - Turun uuden perusopetuksen tutoropettajat	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tehtäviensä koulutetun tutoropettajaverkoston avulla yhteisöllistä toimintakulttuuria ja kautetaan jokaisen opettajan tasolle sekä tuetaan pedagogikan uudistamista kaupungin kaikissa peruskouluissa. Samanaikaisesti Turussa toteutettavan teknologiainvestoinnin mahdollistamana opettajia ohjataan uuden opetussuunnitelman mukaiseen, harkitun tarkoituksenmukaiseen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttöön. Tutortoiminnalla kehitetään henkilöstön osaamista sekä toteutetaan yhteisopettajuutta ja vertaiskulttuurintaa.	Saatu OPH:n Uusi peruskoulu - raholusta tutoropettajatoimintaan sekä tutoropettajien kouluttamiseen.		21.9.2017-31.8.2019	2.2.7 Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkialhollisen yhteistyön tuloksena	
Sto/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Uusi PaikkaOppi	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tuloksena syntyy uusi PaikkaOppi on uutta pedagogiikkaa tukeva kansallinen opetuksen digityökalu, jolla on myös koulutusvientipotentiaalia. Uudella koulutuskäyttöön suunnitellulla, vakaasti toimivalla ja dynaamisella karttapalvelulla on säännöllisesti päivittyvät kotimaiset aineistot, se tukee voimien datan ja rajapintayhteyksien käyttöä ja se soveltuu eri päätelaitteille. Palvelu tarjoaa luontevan tavan integroida eri oppilainetta ja vahvistaa koulujen digitaalisuutta. Hankkeen päättyessä PaikkaOppi on kansallisesti tunnustettu opetuksen digitaalinen palvelu.	Haetaan OPH:n kärkihankerahotusta (hakuaus 3)		31.5.2018	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	

Yhteensä

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Kaupungin yhteiset tavoitteet

Henkilöstöohjelman painopistealue	Toimialan tavoite TAE 2019	Palvelualueen tavoite TA 2019
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia.		
Aktiivinen osaamisen ennakointi		
Turku on vetovoimainen työnantaja		
Lisätietoja:		

5.2 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat

Kunta 10- mittarit	TOT 2016	TA 2018	TA 2019
Työnantajan suosittelu (suosittelee %)	76 %	75 %	
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus	3,29	3,30	
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)	86 %	85 %	
Työpaikan ilmapiiri	3.8	3,8	
Lisätietoja:			

6 Tunnusluvut

6.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2016	TOT 2017	TA 2018	Arvio TOT 2018	TA 2019	Seurantaväli
Perusopetuksen oppilaskohtaiset kulut (Sisältäen erityisopetuksen ja sairaalaopetuksen)		8088	8020	8050			

Tunnusluvun tyyppi: V= Volyyymi; L/V=Laatu/vaikuttavuus; S/P=Saataavuus/peittävyys; T/T=Tuottavuus/taloudellisuus